

EESTI
KESKKONNAJUHTIMISE
ASSOTSIATSIOON

TEABELEHT 18

Eesti Keskkonnajuhtimise Assotsiatsiooni teabeleht ilmub kolm korda aastas ning on mõeldud assotsiatsiooni liikmete ja laiemale üldsuse teavitamiseks EKJA tegevusest ja keskkonnajuhtimisest.

SISUKORD

LK 2

Evelin Urbel-Piirsalu. EKJA KÜLASTUSREIS. Kunda näitas uut ja vana

LK 3

Meelis Einstein. AS Kunda Nordic Tsement avas liini tahkete jäätmekütuste koostöötamiseks

LK 4

UUDISEID EUROOPAST

LK 5

Harri Moora, Karin Kilk. Keskkonnajuhtimissüsteemide rakendamine Eesti väike- ja keskmise suurusega ettevõtetes

LK 6

Uut Eesti keskkonnanõuandjate aktides (oktoober-november 2009)

Viire Viss. Kas ettevõtetel on häid näiteid oma keskkonnategevuse parendamisest?

LK 7

KESKKONNATEGEVUSE PARIMAD NÄITED: AS Eesti Raudtee

LK 8

MIS TEHTUD, MIS TEOKSIL ISO 14001 statistika

KONTAKTID:

Eesti Keskkonnajuhtimise Assotsiatsioon
Lai 34, 10113 Tallinn
Tel: +372 627 6100
Faks: +372 627 6101
E-post: ekja@ekja.ee
www.ekja.ee

Külastage EKJA kodulehte www.ekja.ee

HÄID SAABUVAID JÕULE, EKJA TEABELEHE LUGEJAD!

Taas hakkab mööda saama üks kalendriaasta ning aeg on mõtisklema, mis sel aastal on toimunud ja mis tulemas. Vaatamata ettevõtete jaoks raskele aastale, mis on olnud tingitud majanduslangusest, pööravada ettevõtteid siiski oma keskkonnategevusele tähelepanu. Üha enam saadakse aru, et keskkonnategevus ei ole luksus, vaid hädavajalik konkurentsipüsimeks. Nagu eelmises EKJA teabelehes ettevõtteid kirjutasid, on eelnevalt keskkonnategevustesse investeerimine aidanud majandusraskustes paremini hakkama saada, aga tuge oodatakse ka riigilt.

Võib hea meelega tunnistada, et EKJA koostöö Keskkonnaministeeriumiga (KKM) on paranenud ning lähiajal on plaanis korraldada EKJA ja KKM koostöö, mis aitaks ühise laua taga arutada teemasid, mis EKJA liikmetel hingel ja mis valdkonnas saaks koostööd teha.

2009. aasta mais tunnistati edukaks EKJA projektitaotlus Norra Vabaühenduste fondi. Projekti "Keskkonnahoidliku ettevõtluse koostöövõr-

gustiku tõhustamine" eesmärk on parandada EKJA kui organisatsiooni võimekust, levitada keskkonnajuhtimisalast teavet, edendada koostööd erinevate huvirühmade ja partneritega nii Eestis kui ka välismaal ning koguda ettevõtete keskkonnategevuse parimaid näiteid (loe lk 6–7). Projekt lõppeb järgmise aasta mais ning siis korraldama ka projekti tulemusi tutvustava suurema seminari laiemale üldsusele.

Kõik sellesse aastasse kavandatud tegevused on edukalt elluviidud, kaasa arvatud EKJA huvitav külastusreis Kundasse (loe lk 2–3).

Novembri lõpus osalesin Hamburgis Rahvusvahelise Keskkonnajuhtimise Organisatsiooni (INEM), mille liige ka EKJA on, konverentsil ja koosolekul. Loodame, et INEMi rahvusvaheline tegevus saab taas hoo sisse ning selles on oma osa ka EKJA-l.

Rahulikku lugemist ja jõuluaega!

Tõnis Meriste
EKJA juhatuse esimees

EKJA KÜLASTUSREIS KUNDA NÄITAS UUT JA VANA

*Eveli Urbel-Piirsalu,
Säästva Eesti Instituut (SEI Tallinn)*

6. oktoobril toimus EKJA liikmetele väljasõit Kundas, kus külastati EKJA liikmeid Estonian Cell'i, Kunda Nordic Tsementi ja Kunda sadamat ning arutati Keskkonnaametit puudutavate teemade üle. Külastuspäeval osales 26 huvilist EKJA liikmete ettevõtetest.

Estonian Cell – uhiuus tehas

Esimesena külastati haavapuitmassi tehas Estonian Cell'i, mis on Eestis üks uuemaid tehaseid. Tehas avati aastal 2006 ning selles on kasutatud parimat võimalikku tehnikat (PVT), mille keskkonnanalased eelised on väävlivaba tootmine, kloorivaba pleegitus, väiksem veekasutus ning kõrge puudu saagikus. Estonian Cell toodab kõrgekvaliteedilist kemi-termomehaanilist haava puitmassi, mis võimaldab ära kasutada Eestis kasvavat madalama kvaliteediga haavapuitu, mida seni on üsna väheväärtuslikuks peetud, ning millele ei ole olnud küllaldaselt turgu. Tehase tootmismah on 140 000 t puitmassi aastas, mis on erinevate kvaliteetpaberite tooraineks.

Tehase tehnoloogiajuht Kersti Luzkov andis põhjaliku ülevaate ettevõtte saamisloost, tootmisprotsessist ning praegustest tegevustest ning muredest. Ettevõtte klientideks on olnud peamiselt Euroopa paberitehased, kuid majandussurutise ajal on tellimused Euroopast üsna kokku kuivanud. Õnneks on ettevõtte kõige suuremast mõnast üle aidanud tellimused Hiinast, mis ei ole küll võimaldanud kasumit teenida, kuid on aidanud tehas pidevalt töös hoida. Nüüdseks on tekkinud taas tellimusi Euroopast, mis on märk langusest ülesaamisest. Peale uudseima tehnoloogiaga tootmistehase on Estonian Cell'il ka oma esmaklassiline toorvee- ning rooveepuhastusjaam, kuna tootmises kulub palju vett. Suurim probleem rooveepuhastusjaamas on tekkinud muda realiseerimine. Selletõttu tehakse koostööd Tartu Ülikooli teadlaste ning põllumeestega, et leida võimalusi komposteerunud muda kasutamiseks põllumajanduses (2008. a tekkis 72 000 t komposti). Ettevõtte külastus hõlmas ka ringkäiku tehas, kus tol hetkel tootmine küll kahjuks seisis.

Estonian Cell'i haavapuitmassi tehas

Kunda Nordic Tsement – moodne vanake

Pärast maitsvat lõunat Kunda ühes populaarsemas kohvikus Curmeinel suundus seltskond Kunda Nordic Tsementi (KNT), ettevõttesse, millel erinevalt Estonian Cell'ist on juba 139-aastane ajalugu. KNT kuulub rahvusvahelise HeidelbergCement Groupi koosseisu ning toodab ehitustsemente ja lubjakivikillustikku ning pakub sadamateenuseid. Tehase külastusele eelneski sadama külastus, kus anti ülevaade sadama ajaloost, tegevustest ning tulevikuplaanidest. KNTd tutvustas ning küsimustele vastas haldusdirektor Arvo Vainlo. Tsemenditootmise tooraineteks on lubjakivi ja savi ning kütusena kasutatakse põlevkivi ja naftakoksi (kivisõe) segu. Uuendusena tehas on hakatud katsetama RDF-kütuse (*refuse driven fuel*) süsteemi, et tõsta tootmises alternatiivkütuste osakaalu (loe artiklit lk 3). KNT on üks viimaseid märgtehnoloogial töötavaid tehaseid Euroopas. Kuna sellega kaasneb kuivtehnoloogiaga võrreldes oluliselt kõrgem energiakulu (tsemendisegu kuivatamine), rakendub tsemenditootmise PVT (kuivtehnoloogia) ELi direktiivina juba 2012. aastal. See tähendab, et ka KNT peab üle minema kuivmenetlustehnoloogiale, kuid ilmselt lisandub veel 2–4 aastat üleminekuaega.

Majandussurutis on mõjunud KNT toodete müügile nii Eestis kui ka välismaal. Kui 2008.a. töötas tehas veel täisvõimsusel, siis külastuse hetkel oli töös vaid 1/3 tehasest ehk üks kolmest tsemendipõletusahjust. Toodete turustamisel on probleemiks ka konkurendid Lätist, kes pakuvad oma tooteid odavamalt hinnaga, kuid ka madalama kvaliteediga.

EKJA liikmed KNT pöördahju taustal Keskkonnaamet – lüli seadusandja ja ettevõtete vahel

Keskkonnaamet – lüli seadusandja ja ettevõtete vahel

Külastusreisi viimase osana toimus ümarlaud Keskkonnaameti Viru regiooni juhataja kohusetäitja Jaak Jürgensoniga, kes selgitas Keskkonnaameti positsiooni riigi keskkonnakorralduse struktuuris, kus Keskkonnaministeerium on seadusandja, Keskkonnaamet seaduste rakendaja ning Keskkonnainspeksioon järelevalve rollis. Lisaks anti ülevaade Viru regiooni peamistest tegevustest ja keskkonnaprobleemidest. Arutlusena kerkis üles ettevõtete mure saastetasude pidev tõusu üle, mis ei võimalda vaatamata pidevatele keskkonnaparendustegevustele kulusid vähendada. Arutati ka uue keskkonnalubade infosüsteemiga (KLIS 2) tekkinud probleeme. KLIS 2 on internetipõhine dokumendihalduse süsteem, mille eesmärgiks on tagada keskkonnalubade ühtne menetlemine, võimaldades tutvuda ja analüüsida kehtivate keskkonnalubade alusel toimuvat keskkonnakasutust. Praegusel hetkel KLIS 2 täiel määral ei toimi ning see tekitab probleeme kõigile asjasse puutuvatele huvirühmadele. Jaak Jürgenson sõnul on Keskkonnaamet igati valmis koostööks ettevõtetega ning valmis suhtlema ka seadusandjatega keskkonnaküsimuste paremaks korraldamiseks.

Kokkuvõttes oli külastajate tagasiside väljasõidule positiivne ning päeva jooksul kuuldu-nähtu huvitav ning kasulik.

AS KUNDA NORDIC TSEMENT AVAS LIINI TAHKETE JÄÄTMEKÜTUSTE KOOSPÕLETAMISEKS

Meelis Einstein, AS-i Kunda Nordic Tsement tegevdirektor

AS Kunda Nordic Tsement (KNT) moodustati 1992. aastal ning käesoleval ajal kuulub ettevõtte HeidelbergCement Groupi koosseisu. Ettevõtte peamiseks tegevusalaks on klinkri ja erinevat liiki tsementide, aga ka lubjakivikillustiku tootmine.

Käesoleva aasta 5. novembril avati Kundas tehnoloogiline liin tahkete jäätmekütuste koospõletamiseks tsemendiahjudes. Ühtlasi toimus projekti „Põlevate tahkete jäätmete taaskasutamine AS Kunda Nordic Tsement tsemendipöördahjudes” pidulik lõpetamine.

Projekti eesmärgid

Euroopa Majanduspiirkonna Finantsmehhanismi kaasrahastatud projekti eesmärgiks oli:

- energiaressursside jätkusuutlik kasutamine ja jäätmete taaskasutuse edendamine
- jäätme koormuse vähendamine Eestis, keskendudes tahkete jäätmete (olme-, pakendi-, auto- ja elektroonikaromu jt) lõpladestamise vähendamisele
- 2011. aastaks põletada AS-i Kunda Nordic Tsement tsemendipöördahjudes kuni 85 000 tonnist jäätmetest valmistatud tahkeid jäätmekütuseid
- vähendada fossiilse kütuse, põhiliselt põlevkivi kasutust klinkri põletamisel
- vähendada CO₂ heitmete taset 5% võrra aastas

Kahe aasta jooksul ellu viidud projekti käigus projekteeriti tehnoloogiline liin, hangiti vajalikud seadmed ning teostati ehitustööd.

Tehnoloogiline lahendus

AS-i Kunda Nordic Tsement kahele tsemendipöördahjule paigaldati tahke jäätmekütuse kaitlussüsteem: ladu ja vastuvõtuseadmed, transpordi- ja toitesüsteem, dosaatorid, põletid ja automaatjuhtimisseadmed. Dosaatorseadmetest kannab surnuõhk peenestatud jäätmekütuse põletitesse. Kütuseosakesed põlevad ca 2000 °C temperatuuriga leegis täielikult. Tahkete jäätmekütuste (RDF, Hot-Mix, SLF jt) ladustamiseks on ehitatud kinnine laohoone koos vastuvõtupunkriga, paigaldatud kin-

Kunda tsemenditehas linnulennult

nised kraaptransportöörid, metallieraldaja, klassifikaator ning kompressorid.

KNT pöördahjus põlevad igasugused jäätmed, mis on piisavalt peenestatud, kuid parima kütteväärtusega on paberi- ja plastmassijäätmed. Suuremad tükid sorteeritakse välja ning spetsiaalne masin eraldab jäätmemassist metalli.

Esiolgu kasutatakse peamiselt Hollandist ja Saksamaalt toodud prügikütust, kuna kodumaised jäätmekäitlejad ei suuda seda piisavalt tarnida ja ka niiskusesisaldus kipub olema üle lubatud 20%. Samas loodetakse, et importkütuse osakaal väheneb minimaalseks.

Kasu keskkonnale

Tegevuste tulemusena väheneb fossiilsete kütuste, põlevkivi ja kivisöe osakaal tsemenditootmises ja ühtlasi ka tahkete jäätmete ladestamine Eesti prügilatesse. Niimoodi panustab Kunda Nordic Tsement kliimamuutuste vähendamisse. AS Kunda Nordic Tsement on täna ainus ettevõtte Eestis, kelle tehnoloogiline protsess võimaldab eeltöödeldud jäätmete suures koguses koospõletamist. Tahkete jäätmete energiakasutus tsemenditootmises on üheks võimaluseks jäätmete taaskasutusel. Eelkõige on seatud

eesmärgiks vähendada taaskasutamiseks mittekõbulike tahkete pakendijäätmete, auto- ja elektroonikaromu jäätmete lõpladestamist prügilates. Projekti käigus paigaldatud tehnoloogiline liin võimaldab vähendada prügilatesse ladestatavate jäätmete kogust 85 000 tonni ulatuses aastas.

Põlevate tahkete jäätmete kasutamine kütusena vähendab ka vajadust kasutada kodumaist taastumatut fossiilset kütust – põlevkivi. RDFi ja alternatiivkütuste osakaal tsemendi tootmisel tõuseb uue tehnoloogilise liini kasutusel eeldatavalt ca 35%-ni kogu energiavajadusest. Jäätmekütuste kasutamisel sellises mahus väheneb CO₂ heitmete tase 5% võrreldes praeguse tasemega.

Projektis osalesid partneritena Eesti Jäätmekäitlejate Liit, Keskkonnaministeerium, Eesti Keskkonnauuringute Keskus, Tallinna Tehnikaülikool ja Kunda Linnavalitsus.

2008.–2009. aastal jooksul ellu viidud projekti lõppmaksumus on ligikaudu 33 miljonit krooni. 23% ulatuses rahastati projekti Euroopa Majanduspiirkonna Finantsmehhanismist.

Mitmekanaline põletid "Unitherm" vedelate ja tahkete alternatiivkütuste põletamiseks

UUDISEID EUROOPAST UUDISEID EUROOPAST UUDISEID EUROOPAST

EUROOPA KOMISJONI TEEB ETTEPANeku VÄHENDADA KAUBIKUTE LUBATUD CO₂ HEITETASET

Euroopa Komisjon on teinud seadusettepaneku vähendada kaubikute (*light commercial vehicles*) keskmist CO₂-heidet 175 g/km-ni. Ettepanek rakendub 2014.–2016. aastatel. Pikaajaline eesmärk on 2020. aastaks vähendada CO₂-heidet 135 g/km-ni.

Kaubikute kasutus moodustab 12% kogu ELi CO₂ heitest. Ettepanek rõhutab ELi kohustust rakendada konkreetseid meetmeid kasvuhooonegaaside tekke vähendamiseks vahetult enne Kopenhaageni kliimamuutustekonverentsi.

Kaubikute alla kuuluvad sõidukid, mille kandevõime on kuni 3,5 t ja tühimag all 2610 kg (N1 kategooria). Tootjaid kontrolli-

takse igal aastal uute sõidukite registreerimisandmete alusel. Nõuete mittetäitjatele määratakse trahvid.

Ettepaneku eesmärk on ka tagada Euroopa autotootjate konkurentsivõime ja ergutada innovatiivsete lahenduste väljapakkumist heidete vähendamiseks. 2018. aastani pakutakse tootjatele ergutusmeetmeid väga madala heitetasemega (alla 50 g/km) sõidukite tootmiseks. Komisjoni ettepanek on eesmärkide täitmise osas olla paindlik. Nii on tootjatel võimalus koonduda ja koostöös eesmärke saavutada. Üksikud tootjad, kes müüvad vähem kui 22000 sõidukit aastas, saavad taotleda Euroopa Komisjonilt individuaalseid eesmärke.

Allikas: http://ec.europa.eu/environment/air/transport/co2/co2_cars_regulation.htm

KUI HEA ALTERNATIIV ON BIOLAGUNEV PLAST?

Euroopa Liidus tekib aastas 67 miljonit tonni pakendijäätmeid. ELi jäätmete vähendamise ja ringlussevõtu eesmärkide täitmise üheks lahenduseks võib olla biolagunevate plastide kasutamine, mida erinevalt traditsioonilisest naftakeemial baseeruvast plastist saab kompostida. Hetkel moodustab biolagunev plast kõigest 0,2% kogu maailmas toodetavast plastist. Biolagunev plast on küll väiksema keskkonnamõjuga, kuid selle tootmine on tavaplastist kallim, vastavalt 2–5 ja 1,2 EUR/kg.

Biolagunev plast võib põhjustada probleeme olemasolevates ringlussüsteemides, kuna selle omadused on tavapärasest erinevad. Bioplasti ladustamist prügilasse

tuleb vältida, kuna selle anaeroobsetes tingimustes lagunemisel tekib metaan (nn kasvuhooonegaas), mis aitab kaasa kliima soojenemisele. Eestis moodustab plast seegaolmejäätmetest 19% (millest omakorda 88% on plastpakend)¹, seega oleks omavalitsustel jäätmete kogumist ja prügilasse ladustamist võimalik vähendada 1/5 võrra, kui see jäätme hulk oleks biolagunev. Samas ei ole kõik bioplastid lagundatavad kodustes tingimustes, vaid ainult tööstuslikult. Seetõttu on soovitatav jagada bioplastid lagunemise kiiruse järgi rühmadesse, nt kiirelt (kõrge tärgluse sisaldusega), keskmiselt (puidu- ja kookosekiud) ja aeglaselt lagunevad bioplastid (tärglisest või suhkruroost toodetud polüester või lisanditega

polüpropeenid) ning vastavalt need tooted ka märgistada. See võimaldaks tavakodanikel neid kergesti eristada.

Allikas: <http://ec.europa.eu/environment/integration/research/newsalert>, 23. juuli 2009

¹ SEI-Tallinn. 2008. Eestis tekkinud olmejäätmete koostise ja koguste analüüs. Tellija: Keskkonnaministeerium.

EUROOPA LIIDU ÖKOMÄRGISE UUDISEID

Euroopa Liit teeb pingutusi, et muuta ELi ökomärgise taotlemine tootjatele atraktiivsemaks ja lihtsamaks ning teavitada ökomärgisest ka tavatarbijaid ja avalikku sektorit.

Kohe-kohe hakkab kehtima muudetud ELi ökomärgise määrus, mis muuhulgas kinnitab ka ökomärgise muudetud disaini.

2010. a algul hakkavad kehtima ELi ökomärgise kriteeriumid puidust mööblile ning puidust ja tekstiilist põrandakatetele. Seejärel on ka Eesti tootjatel võimalus nendes tooterühmadesse kuuluvatele toodetele ELi ökomärgise taotleda.

Esmakordselt tunnustas Euroopa Komisjon ELi ökomärgise litsentsi omanikke, kes on üles näidanud eriti innovatiivset ja edukat lähenemist avalikkusele ökomärgise tutvus-

tamisel. Tunnustuse said Iirimaa majutusasutus Bush Hotel, Itaalia värvide ja lakkide tootja ONIP ja keraamiliste plaatide tootja Gruppo Concorde, kes kasutasid nt inetraaktiivseid ja animeeritud lahendusi oma ökomärgisega toodete tutvustamiseks.

Euroopa Liidu ametlik ökomärgise koduleht: <http://ec.europa.eu/environment/ecolabel>

KESKKONNAJUHTIMISSÜSTEEMIDE RAKENDAMINE EESTI VÄIKE- JA KESKMISE SUURUSEGA ETTEVÖTETES

*Harri Moora, Karin Kilk,
Säästva Eesti Instituut (SEI Tallinn)*

SEI Tallinn on läbi viimas kahte projekti, mis tutvustavad rahvusvaheliselt aktsepteeritavate keskkonnajuhtimissüsteemide (ISO 14001 ja EMAS) rakendamist. Projektide sihtrühmadeks on nii konsultandid kui ka ettevõtted.

Väike- ja keskmise suurusega ettevõtted (VKE) moodustavad ca 99% kõikidest Euroopa ettevõtetest. Samas põhjustavad just VKEd valdava osa ettevõtlusest tulenevast keskkonnamõjust. Seetõttu on oluline, et VKEd parandaksid oma keskkonnategevust, sh rakendaksid keskkonnajuhtimissüsteemi (KKJS). Klassikaline lähenemine KKJSi rakendamisel on küllalt bürokraatlik ja nõuab liialt ressursse, mistõttu siiani on see väikeettevõtetele sageli üle jõu käinud (pädevuse ja raha puudumine). Seetõttu on oluline, et nii ettevõtteid nõustavad konsultandid kui ka ettevõtteid ise oskaksid kasutada lihtsaid ja uenduslikke meetodeid standardiseeritud keskkonnajuhtimissüsteemide rakendamiseks.

Järgnevalt on antud lühike ülevaade mõlema projekti hetkeseisust ja edasistest sammudest.

BE-SMARTER

Rahvusvahelise projekti Be-Smarter (*Business & Electronic Sustainable Management Research Action Training Efficiency*) eesmärgiks on pakkuda keskkonnajuhtimiskonsultantidele võimalus täiendada oma teadmisi väikeettevõtetele ja -organisatsioonile suunatud lihtsustatud keskkonnajuhtimise meetodite osas. Põhirõhk on EMAS/ISO easy meetodi tutvustamisel. EMAS/ISO easy on ökokaardistamise edasiarendus, mis võimaldab ettevõtetel lihtsalt ja vähese dokumentatsiooniga juurutada EMAS-määruse või ISO 14001 standardi nõuetele vastavat juhtimissüsteemi. Nimetatud meetod on sobivaim lahendus just väike- ja keskmise

suurusega ettevõtetele. Projekti käigus on kaasatud konsultantide kaudu kavastatud üleeuroopaline ekspertide võrgustik, kes omavahel suheldes ja kogemusi vahetades moodustaksid konsultantide „uue põlvkonna“. Projekti tulemusena koostatakse e-õppe keskkond, koolitusmaterjalid ja parima praktika ülevaated, mis koondatakse veebilehele www.be-smarter.eu.

Projekti rahastab EL Leonardo da Vinci programm.

Mis tehtud ja teoksil

Be-Smarter projekti raames viidi 25.–27. augustil ja 2.–4. septembril 2009 läbi kaks kolmepäevast koolituskursust, mille käigus tutvustati konsultantidele nii teoreetiliselt kui ka praktiliselt (näidissettevõtte abil) keskkonnajuhtimissüsteemi lihtsustatud meetodit (nn EMAS/ISO easy). Koolituse viisid läbi EMASeasy meetodi arendaja Eco Council Enterprise (Belgia) ja SEI Tallinna koolitajad. Lisaks osalesid koolitustel ka teiste huvirühmade esindajaid (nt Keskkonnaministeriumist, Keskkonnaministeriumi Info- ja Tehnokeskusest, mitmete ettevõtete keskkonnajuhtid). Järgneva poole aasta jooksul peavad kõik kümme osalenud keskkonnakonsultanti rakendama oma teadmisi pilootettevõtetes.

Keskkonnajuhtimissüsteemide koolitussari Eesti väike- ja keskmise suurusega ettevõtetele

Projekti raames viiakse läbi koolitussari, kus tutvustatakse keskkonnajuhtimissüsteemi rakendamise olulisemaid etappe: KKJSi kavandamist, elluviimist, kontrolli ja korrigeerimist ning siseauditi läbiviimist. Ka selle projekti käigus keskendutakse eelkõige spetsiaalselt väikeettevõtetele suunatud EMAS/ISO easy meetodi elementide tutvustamisele. Lisaks koolitustel osalemisele on ettevõtetel võimalik saada individuaalset nõustamist ekspertidelt. Ekspertidena kaasatakse ka BE-Smarter projekti konsultante.

Projekti tegevusi toetab Keskkonnainvesteeringute Keskus (KIK)

Mis tehtud ja teoksil

Koolitussarjast on tänaseks toimunud kolm koolitust. Igal koolitusel on osalenud ligikaudu 30 kuulajat kokku 15 ettevõttest. Osalevate ettevõtete hulgas on nii selliseid ettevõtteid, kes pole KKJS veel rakendanud kui ka ettevõtteid, kes soovivad juba rakendatud keskkonnajuhtimissüsteemi edasi arendada.

Esimesel, 17. septembril toimunud avakoolitusel räägiti keskkonnajuhtimissüsteemi vajalikkusest, selle rakendamise probleemidest ja võimalustest väikeettevõtetes. Osalevatele ettevõtetele tutvustati KKJSi kavandamise etapi tegevusi sh ökokaardistamise meetodit. Teine koolitus toimus 22. oktoobril ning selle raames korraldati üle keskkonnaeesmärkide püstitamise ja -tegevuskava koostamisega seotud küsimused. Samuti vaadati üheskoos üle KKJSi dokumenteerimise võimalused ning olulisemad toimumisohje valdkonnad. 19. novembri koolitusel räägiti keskkonnategevuse tulemuslikkuse hindamise võimalustest ning anti ülevaade, kuidas koostada keskkonnuaruannet. Viimane koolitus toimub 14. jaanuaril 2010, mille teemaks on siseaudiitori koolitus. Koolitusel osavõtt ei eelda eelnevatel koolituspäevadel osalemist. Projekti käigus on ettevõtetel lisaks koolitustel osalemisele võimalik saada ka individuaalset nõustamist. Koolitussarja eesmärk on 2010. aasta kevadeks rakendada keskkonnajuhtimissüsteemi põhielemendid kõigis osalevates ettevõtetes.

2010. aasta mais toimub lõpuseminar/konverents laiemale üldsusele, kus tutvustatakse mõlema projekti tulemusi.

Lisateave: Karin Kilk, karin.kilk@seit.ee, 6276105, Harri Moora, harri.moora@seit.ee, 6276108, SEI Tallinn, www.seit.ee > Keskkonnakorraldus

UUT KESKKONNAÕIGUSAKTIDES (OKTOOBER–NOVEMBER 2009)

Keskkonnaministri 29. septembri 2009 määrusega võeti vastu meetme „**Looduse mitmekesisuse säilitamine**“ investeringute kava alusel toetuse andmise ja kasutamise tingimused. Määrusega sätestatakse vastavalt „Perioodi 2007–2013 struktuuri-toetuse seaduse“ § 3 lõikele 3 kinnitatud „Elukeskkonna arendamise rakenduskava“ prioriteetse suuna „Säästva keskkonnakasutuse infrastruktuuride ja tugisüsteemide arendamine“ meetme „Looduse mitmekesisuse säilitamine“ rakendamiseks toetuse andmise ning selle kasutamise tingimused ja kord. Taotluste esitamise tähtaeg on **4. jaanuar 2010**. Lisateave: www.kik.ee

16. septembril 2009 võeti vastu **Kiirguseaduse muutmise seadus**, mis jõustus 14. oktoobril. Sellega muudeti ja täiendati mitme paragrahvi sõnastusi. Muuhulgas lisati seadusesse mõiste „kasutatud tuumkütus“ – reaktori südamikus kiiriratud ja sealt alaliselt eemaldatud tuumkütus, mida võib käsitleda kasutatava ressursina, kui seda on kavas ümber töödelda, või radioaktiivse jäätmena, kui see suunatakse lõpladustamisele.

Jäätmeseaduse alusel kehtestati 2. oktoobril 2009 määrus „**Jäätmepõletustehase ja koospõletustehase rajamise, kasutamise**

ja sulgemise nõuded“ muutmise. Määrus jõustus 12. oktoobril 2009.

Jäätmeseaduse alusel kehtestati 22. oktoobril 2009 Vabariigi Valitsuse 6. juuli 2006. a määruse nr 154 „**Probleemtoodetes keelatud ohtlike ainete täpsustav loetelu ning probleemtoodetele kehtestatud keelud ja piirangud**“ muutmise. Määrus jõustus 2. novembril.

Loe lisa õigusaktides toimunud muudatustest: www.riigiteataja.ee ja www.eco-net.ee

KAS ETTEVÕTETEL ON HÄID NÄITEID OMA KESKKONNATEGEVUSE PARENDAMISEST?

EKJA projekt keskkonnahoidliku ettevõtluse koostöövõrgustiku tõhustamiseks on jõudnud poole peale. Projekti jooksul on läbi viidud kaks seminari, külastusreis Kundasse, koostatud kolm teabelehte jne. Aktiviseerunud on suhtlus rahvusvahelise Keskkonnajuhtimise Organisatsiooniga (INEM) ning ettevalmistamisel on ümarlaud Keskkonnaministeeriumiga ning õppereis Norrasse tutvumaks sealse keskkonnajuhtimise korraldusega.

Kõige huvitavamaks projekti tegevuseks on Eesti ettevõtete keskkonnategevuse tulemuslikkuse näidete kogumine. Sageli räägitakse ettevõtete keskkonnategevuse kasulikkusest (k.a majanduslikust), aga

vähe on kogutud kodumaiseid näiteid, mida võiks ka teistele eeskujuks tuua.

Kogutud näiteid tutvustatakse “järjejutuna” EKJA teabelehtedes, www.eco-net.ee kodulehel ja mais 2010 toimuval seminaril. Kõik ettevõtted on oodatud esitama oma parimaid näiteid erinevatest valdkondadest alates suurtest investeringutest tehnoloogiasse kuni lihtsate käitumise/toimimise muutusteni.

Ettevõttelt oodatakse oma keskkonnategevuse lühikirjeldust. Erinevate näidete klassifitseerimiseks tuleks määratleda, kas meede on seotud tootmise, toote/teenuse või juhtimisega ning valida ka valdkond,

mille alla meede kuulub (energia, jäätmed, vesi, õhk, materjalikasutus, riskide vältimine, keskkonnajuhtimise tõhustamine, ettevõtte ühiskondlik vastutus, keskkonnateadlikkuse tõstmine ja suhtlus, muu).

Eriti positiivne on tuua esile, kui võrd on ettevõtte saanud kasu keskkonnategevustesse panustamisest (nii otsesest – majanduslikku – kui ka kaudset – maine) ning mil määral on vähenenud negatiivne mõju keskkonnale.

Vaata Eesti Raudtee näidet (lk 7).

Loe projektist: www.ekja.ee
Lisainfo: ekja@ekja.ee, 6276116

Projekti toetab Vabaühenduste fond, mida rahastavad Norra, Island ja Liechtenstein Avatud Eesti Fondi vahendusel

ECO-NET.EE
Jätksuutliku ettevõtja teabeallikas

Teave keskkonnajuhtimise ja säästva arenguga seotud valdkondadest, õigusaktidest, seminaridest, koolitustest, uudistest jms. Lisateave: www.eco-net.ee

KESKKONNATEGEVUSE PARIMAD NÄITED

AS Eesti Raudtee

Tegevusala/toodang: kauba raudteevedu ja raudtee infrastruktuuri korrashoid

Töötajate arv: 1800

Kaubaveokäive: 5581 mln netotonnkilomeetrit (2008)

Kontaktid: Kai Peet, keskkonnakaitse peaspetsialist, tel: 615 8663

Aadress: Toompuiestee 35, Tallinn

Koduleht: www.evr.ee

Ettevõtte lühikirjeldus: Eesti Vabariigi Raudtee loodi 1918. aastal. 1992. aastal moodustati Eesti Raudtee ning alates 2007. aasta jaanuarist on ettevõtte ainuomanik Eesti riik. Eesti Raudtee infrastruktuurile veeti 2008. aastal 26,07 miljonit tonni kaupa. 70% sellest moodustasid nafta ja naftasaadused, järgnesid põlevkivi, puistekaubad ja muu. Vedude lähte- ja sihtriikidena on olulisemad Venemaa, Läti, Valgevene jt.

Keskkonnategevuse meetme valdkond: A. Teenus B. Jäätmed¹

Meede	Aeg	Kasu keskkonnale	Rahaline kasu (kr/a)
Vanade puitliiprite käitlemine (kõval pinnal ladustamine, hakkimine ning põletamine Eesti katlamajades)	2008 (alates 2006)	Ohtlike jäätmete ohutu hoiustamine (lekete vältimine) ja kõrvaldamine Jäätmete taaskasutamine (energia tootmine) Liiprite süttimise/süütamise riski vähendamine Vähem transporti	Investeering: ca 50 000 Aastane tegevuskulu: 300 000 Aastane kokkuhoid: 400 000 Tasuvusaeg ² : 6 kuud

Meetme lühikirjeldus

Vanade puitliiprite käitlemine

Vanad, kasutuskõlbamatud liiprid on EL määruse kohaselt ohtlikud jäätmed, ning neid võib käidelda vaid ohtlike jäätmete käitluslitsentsi omavaldajate ettevõtete. Neid võib kõrvaldada põletamise teel (katlamajas), kus põlemistemperatuur on üle 850 °C ja viibeaeg 2 sekundit.

Mõned aastad tagasi ei olnud vanu liipreid Eestis võimalik seaduslikult üle anda. Selle võimaluse tekkimisel oli hind esmalt väga kallis (vanade liiprite vastuvõtuhinnad ületasid ca kahekordselt uue liipri ostuhinna ning kulu ettevõttele oli miljonites). Teine võimalus oli liiprid saata Eestist välja, mis oli samuti kallis ja ebaotstarbekas. Töödeldud puidu põletamine oli Eestis seadusega keelatud ning selle võimaldamiseks tuli muuta ka jäätmete põletamist reguleerivat määrust. Nüüdseks on Eestis katlamajad, kellel on olemas kõik vajalikud keskkonnaloa liiprite põletamiseks.

Meetme rakendamisest saadud kasu keskkonnale on märkimisväärne (toodud tabelis).

Ühekordne investeering hõlmas kulud liipriproovide kogumiseks ja hakkimiseks ning laborianalüüside tegemiseks. Pigem oli ajakulukas lahenduste otsimine, Keskkonnaministeriumi ja katlamajadega läbirääkimine ning neile lubade (ohtlike jäätmete käitluslitsentsi ja jäätmeloa) taotlemine.

Aastane tegevuskulu on seotud liiprite transpordi ja hakkuri rentimisega. See võib igal aastal olla erinev sõltuvalt liiprite kogusest ja transpordi kaugusest. 2008. aastal oli meetme rakendamine lausa kasumlik, 2009. aastal tuli liipreid suure koguse tõttu vedada Rootsi, mistõttu kulud ületasid tunduvalt liiprihakke müügist saadava tulu.

Aastane kokkuhoid (ja kasum) tuleneb liiprite müügist katlamajadele.

Igaaastasel ei pruugi ettevõtte meetme rakendamisest kasu teenida, kuid kindlasti on vähenenud kahjum, mis enne meetme rakendamist tulenes trahvidest liiprite ladustamise eest mitte-ettenähtud kohas. Kõva kattega platsidel hoiustamine väldib tulekahju ja ohtlike ainete (õlid, raskmetallid, fenoolid jms) pinnasesse leostumise ohtu, mille tagajärgedega tegelemine on samuti ettevõttele kallis. Kokku hoitakse transpordikuludelt.

¹ A. Tootmine, Toode/teenus, Juhtimine

B. Energia, Jäätmed, Vesi, Õhk, Materjalikasutus, Riskide vältimine, Keskkonnajuhtimise töhustamine, Ettevõtte ühiskondlik vastutus, Keskkonnateadlikkuse tõstmine ja suhtlus, Muu

² Tasuvusaeg = investeering / (aastane kokkuhoid - aastane tegevuskulu)

MIS TEHTUD, MIS TEOKSIL

6. oktoobril toimus EKJA külastusreis Viru- maale. Küllastati EKJA ettevõtteid Kunda Nordic Tsementi (www.knc.ee) ja Estonian Cell'i (www.estoniacell.ee) ning tutvuti nende keskkonnategevusega. Lisaks kohtuti Keskkonnaameti Viru regiooni juhataja Jaak Jürgensoniga. Loe lk 2.

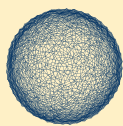
11. novembril toimus Rahvusraamatukogu väikeses saalis **Säästva Arengu Foorum 2009: Jätkusuutliku arengu mõõtmine – kas mõõ- dame õigeid asju õige mõõdupuuga?** Foorumi eesmärk oli arutleda jätkusuutliku arengu mõõtmise võimaluste ja seire tulemuste üle nii Eesti tasemel kui Euroopas laiemalt. Ette- kanded: www.seit.ee/foorum2009

1. detsembril toimub Tartus projekt „Lääne- mere piirkonna biogaasil sõitev ühistransport“ (*Baltic Biogas Bus*) avaseminar, kus käsitle- takse Läänemere regiooni transpordisektoris biogaasi kasutusvõimalusi. Lisateave: Rauno. Kulavee@raad.tartu.ee

3. detsembril toimub Tallinnas Rahvusraama- tukogus rahvusvaheline seminar “Biogaasi ja maagaasi kasutamine mootorikütusena Eestis – võimalused ja takistused”. Seminari ees- märk on informeerida ettevõtjaid, avalikkust ja otsustajaid maagaasi ja biometaani kasu- tusvõimaluste kohta mootorikütusena Eestis. Lisateave: Ahto Oja, ahto.oja@monusminek.ee

MIS TEHTUD, MIS TEOKSIL

7.–18. detsembril toimub Kopenhaagenis Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni klii- mamuutuste konverents COP15. Konve- rentsi peamiseks eesmärgiks on saavutada poliitiline kokkulepe (mis asendab Kyoto protokoll) kliimamuutustega edasi tege- lemiseks. Lisateave: <http://en.cop15.dk>

COP15
COPENHAGEN
UN CLIMATE CHANGE CONFERENCE 2009

Eesti delegatsiooni juhidvad peaminister Andrus Ansip, keskkonnaminister Janus Tamkivi, Keskkonnaministeeriumi kantsler Rita Annus, Välisministeeriumi, Riigikantselei, Riigikogu, Eesti Linnade Liidu jt esindajad – kokku 21 inimest.

10. detsembril leiab aset EKJA korraline semi- nar, mille teemadeks on Eesti avaliku sektori keskkonnajuhtimisel suutlikkuse tõstmise programm (2009–2013), keskkonnakoodeksi koostamine ja EKJA rahvusvahelise koostöö perspektiivid. Registreerumine: 7 detsember (www.ekja.ee, 6276116). Täpsustatud päe- vakava: www.ekja.ee.

1. jaanuar 2010 HEAD UUT AASTAT!

14. jaanuaril 2010 toimub ettevõtete keskkon- najuhtimissüsteemi rakendamise koolitussarja 4. koolituspäev, mis keskendub keskkonna- juhtimissüsteemi **siseaudiitorite koolitusele**.

MIS TEHTUD, MIS TEOKSIL

Koolitussari koosneb neljast koolitusest ja on mõeldud väikeettevõtetele, kes soovivad rak- endada keskkonnajuhtimissüsteemi EMAS/ISO easy meetodi kohaselt. Koolitusest osavõtt ei eelda eelnevatel koolituspäevadel osalemist. Osalustasu 250 krooni. Lisateave: Säästva Eesti Instituut, karin.kilk@seit.ee, www.seit.ee

26. jaanuaril 2010 leiab aset EKJA 2010. aasta esimene korraline seminar. Seminaril on esialgu kavas tutvustada keskkonnastatistika seaduse analüüsi ning SEI Tallinna poolt läbiviidud parima võimaliku tehnika rakendamise ja tootjate ELi ökomärgise alase pädevuse tõstmise uuringute tulemusi. Lisateave: www.ekja.ee

10. veebruaril 2010 toimub ECAP programmi lõpuseminar Brüsselis. ECAP (*Environmental Compliance Assistance Programme for SMEs*) on programm, mis aitab väikestel ja keskmise suu- rusega ettevõtjatel rakendada Euroopa keskkon- naalaseid õigusakte ja piirata oma tegevuse mõju keskkonnale. Programmi raames on toiminud mitmeid seminare ja workshop'e, mis on paku- nud Euroopa ettevõtjatele ressursse, teavet ja vahendeid, mis on vajalikud ettevõtte tegevuste keskkonnasõbralikumaks muutmisel. Lisateave: <http://ec.europa.eu/environment/sme> Programmi tutvustav brošüür: http://ec.europa.eu/environment/sme/pdf/brochure_layout_et.pdf

ESTI KESKKONNAJUHTIMISE ASSOTSIATSIIONI LIIKMED

Eesti Keskkonnajuhtimise Assotsiatsiooni liikmeskond koosneb tegevliikmetest ja toetajaliikmetest. Tegevliige on ettevõtlusega tegelev juriidiline isik, riigiasutus või omavalitsus, kes tunnistab ja järgib assotsiatsiooni põhikirja ning maksab liikmemaksu. Tegevliikmel on üldkoosolekul hääleõigus.

Toetajaliige on juriidiline või füüsiline isik, kes on huvitatud assotsiatsioonis aktiivselt või passiivselt tegutsemisest ja osalemisest ühisüritustel. Toetajaliikmel ei ole üldkoosolekul hääleõigust, kuid ta maksab liikmemaksu. Liikmeks astumise infot leiab EKJA kodulehelt.

Tegevliikmed

AS Kunda Nordic Tsement*, AS Eesti Raudtee*, AS EKSEKO*, AS Eesti Energia*, ELLE OÜ*, AS Tallinna Vesi*, AS Veolia Keskkonnateenused*, AS Tallinna Sadam*, Ragn-Sells AS, Bureau Veritas Eesti OÜ, Riigimetsa Majandamise Keskus, Saint-Gobain Ehitustooted AS, AS Irbistero, OÜ J. R. Technoconsult, AS Teede REV-2, Stoneridge Electronics AS, ÅF Estivo AS, Det Norske Veritas Eesti OÜ, Tallinna Prügila AS, Lloyd's Register EMEA Eesti filiaal, AS Eesti AGA, AS Amhold.

Toetajaliikmed

ABB AS*, SEI-Tallinn*, Kertu-Liisa Terk*, Olavi Tammemäe*, Eike Riis, OÜ Hendrikson & Ko, AS TALTER, AS ELTEK, Alexander Efremov, OÜ TJO Konsultatsioonid, Ants Tammepuu, Anni Turro, Nordecon Infra AS, AS JALAX, Peeter Saks, AS ORTO, AS Mistra-Autex, Lembit Lait, AS ESTKO, Peep Pobbul, AS Metrosert, AS Tallinna Lennujaam, AS Estonian Cell, AS Kuusakoski, Elcoteq Tallinn AS*, Liina Joller, OÜ Keskkonnakorraldus.

*Asutajaliikmed

ISO 14001 sertifikaadid tegevusalade kaupa Eestis

